

2 Οκτωβρίου 2014

Η παλαιοχριστιανική βασιλική του Αγίου Ιωάννου στο Μαστιχάρι της Κω

[Ορθοδοξία](#) / [Θεία Λατρεία](#)

[Αθανάσιος Μουστάκης, Δρ Θεολογίας](#)

Την Κυριακή 28 Σεπτεμβρίου τελέστηκε στην **παλαιοχριστιανική βασιλική του Αγίου Ιωάννου στο Μαστιχάρι της Κω**, η οποία αποτελεί ένα πραγματικό κόσμημα για το νησί, Αρχιερατικός Εσπερινός χοροστατούντος του Σεβασμιωτάτου **Μητροπολίτου Κώου και Νισύρου κ. Ναθαναήλ**.

Παρά τις δυσμενείς καιρικές συνθήκες πολλοί ήταν αυτοί που συμμετείχαν προσευχόμενοι με κατάνυξη σε αυτή την πνευματική εμπειρία «προσφέροντας αγαλλίαση στις ψυχές όσων οικοδόμησαν και φρόντισαν τον ιερό αυτό ναό», όπως σημείωσε στις ευχές του ο Σεβασμιώτατος.

Τον Σεβασμιώτατο κατά την ακολουθία του Εσπερινού και την Αρτοκλασία πλαισίωσαν ο Πανοσ. Αρχιμ. Χρυσόστομος Πίτσης, Πρωτοσύγκελλος της Ιεράς Μητροπόλεως Κώου και Νισύρου, ο Αιδεσ. Πρωτοπρ. Ιωάννης Διακοπαναγιώτης, Γενικός Αρχιερατικός Επίτροπος της Ιεράς Μητροπόλεως Κώου και Νισύρου, ο

Αιδεσ. Οικον. Ιωάννης Περαντωνάκης, Αρχιερατικός Επίτροπος Καρδαμίνης, Αντιμαχεΐας, Μαστιχαρίου και Κεφάλου, ο Αιδεσ. Πρωτοπρ. Δημήτριος Μιχαλόπουλος, Στρατιωτικός Ιερέας της 80 ΑΔΤΕ, ο πρεσβ. Αντώνιος Κασιώτης και ο πρεσβ. Νικόλαος Γρύλλης, ο εφημέριος του Μαστιχαρίου, ο οποίος με τη βοήθεια της επιτροπής της ενορίας Ευαγγελιστρίας Μαστιχαρίου, ανέλαβε τη περιποίηση και διαμόρφωση του χώρου, αλλά και την προετοιμασία του κεράσματος που προσεφέρθη στους προσκυνητές. Ανάμεσα στους προσκυνητές ήταν και ο κ. Νικόλαος Μυλωνάς, Πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Κω.

Η σημαντικότερη αυτή **τρίκλιτη βασιλική**, με διαστάσεις 20 επί 15 μέτρα περίπου, ανεσκάφη κατά τη δεκαετία 1950-1960 από τον καθηγητή **Αναστάσιο Ορλάνδο**. Οι αρχαιολόγοι τοποθετούν την ανέγερσή του ανάμεσα στους σεισμούς του 469 και 554 μ.Χ. που κατέστρεψαν σχεδόν όλα τα παλαιοχριστιανικά κτίσματα του νησιού.

Καθώς, σύμφωνα με τη συνήθεια της εποχής, οι περισσότεροι πιστοί βαπτίζονταν ενήλικες, στη βόρεια πλευρά του ιερού ναού υπάρχει μεγάλο **σταυροειδές βαπτιστήριο**, με προθάλαμο προς τα δυτικά. Αντιστοίχως, στη νότια πλευρά υπάρχει το **διακονικό**, το οποίο είχε τρεις διαφορετικούς χώρους-δωμάτια για την ένδυση των κληρικών και την φύλαξη των αμφίων τους, αλλά και για την τακτοποίηση και φύλαξη των σκευών του ναού. Ο χώρος αυτός λέγεται και σκευοφυλάκιο.

Στο Ιερό Βήμα υπάρχει το **σύνθρονο**, στο κέντρο του οποίου, καθόταν ο Επίσκοπος με τους ιερείς δεξιά και αριστερά του κατά την τέλεση των ιερών

μυστηρίων. Μάλιστα, πρέπει να τονίσουμε ότι κατά την παλαιοχριστιανική εποχή οι κληρικοί λειτουργούσαν στραμμένοι προς το λαό και όχι με το πρόσωπο προς την ανατολή όπως γίνεται σήμερα. Η Αγία Τράπεζα του ναού είχε «**κιβώριο**» - δηλαδή ένα κουβούκλιο επάνω από αυτή- οι βάσεις των τεσσάρων κιόνων του οποίου διακρίνονται ακόμη. Τα τρία κλίτη του ναού χωρίζονται μεταξύ τους από δύο σειρές εννέα κιόνων, ενώ στη δυτική πλευρά του ναού υπάρχει νάρθηκας με διαστάσεις 15 επί 5 μέτρα περίπου. Ενδιαφέρον παρουσιάζει η σκάλα που κατά το παρελθόν οδηγούσε στον γυναικωνίτη και σώζεται μέχρι ενός σημείου.

Σε άριστη κατάσταση διατηρείται το βαπτιστήριο του συγκροτήματος. Έχει πέντε κόγχες και στο μέσον κολυμβήθρα σε σχήμα σταυρού. Στην κόγχη που βρίσκεται στα ανατολικά κατά την τέλεση του μυστηρίου του βαπτίσματος καθόταν ο Επίσκοπος. Αμέσως μετά την ολοκλήρωσή του οι νεοφώτιστοι με τους λευκούς χιτώνες, κρατώντας αναμμένες λαμπάδες, εισέρχονταν στο ναό και συμμετείχαν, για πρώτη φορά στη ζωή τους στο μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας. Συνήθως οι βαπτίσεις τελούνταν το βράδυ της Αναστάσεως, μετά από μακρά προετοιμασία και προσεκτική κατήχηση.

Τα **ψηφιδωτά**, τα οποία καλύπτουν το δάπεδο όλων των χώρων του ιερού ναού εκτός από αυτό του προθαλάμου του βαπτιστηρίου και του νάρθηκα, είναι μεγάλης καλλιτεχνικής αξίας. Οι αρχαιολόγοι υπολογίζουν ότι κατά την εποχή που κατασκευάστηκε ο ναός είχαν έκταση 400 τετραγωνικών μέτρων. Για την κατασκευή τους, εκτός από πετρώματα της περιοχής και χρωματισμένο γυαλί χρησιμοποιήθηκαν ψηφίδες με λεπτά φύλλα χρυσού και ασημιού.

Παρά το ότι ο ναός δεν διασώζεται ακέραιος στη συνείδηση των Κώων το σημείο παραμένει πάντοτε ιερό και για το λόγο αυτό συχνότατα, ιδιαίτερα κατά την περίοδο των αγροτικών εργασιών, οπότε έμεναν στα κτήματα που τον περιστοίχιζαν, προσκαλούσαν ιερείς της περιοχής και τελούσαν υπαιθρίως με πίστη και κατάνυξη το μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας.

Ευελπιστούμε ότι η θαυμάσια αυτή πρωτοβουλία της Ιεράς Μητροπόλεως Κώου και Νισύρου θα συνεχιστεί και στα επόμενα χρόνια, ώστε αφενός να αναδειχθεί ένα μνημείο τέτοιας θρησκευτικής και ιστορικής αξίας και αφετέρου οι κάτοικοι της περιοχής και του νησιού, αλλά και οι πολυάριθμοι επισκέπτες, να το προσεγγίσουν με αγάπη και σεβασμό ως έναν ζωντανό τόπο λατρείας.

<http://bitly.com/YOMBy6>